

večernica 2013

ZA LETO 2012

Večernica je edina slovenska nagrada za najboljše izvirno mladinsko literarno delo preteklega leta, ki zajema celotno slovensko knjižno produkcijo: »Žirija upošteva izvirna pesniška, prozna in dramska besedila za otroke in mladino v slovenskem jeziku, ki so v preteklem letu izšla (nosijo to letnico) v knjižni obliki pri kateri od založb ali v samozaložbi v RS ali v tujini (slovensko zamejstvo, slovensko izseljenstvo, drugo) in ki jih je založba ali avtor prijavil/a na razpis. Razpis objavi časnik Večer v času neposredno okrog slovenskega kulturnega praznika. Žirija ima pravico, da v izbor kandidirajočih literarnih del vključi neprijavljeno delo, če meni, da po svojih literarno-estetskih kvalitetah sodi vanj.« (*Pravilnik o delu žirije za nagrado večernica*, 6. člen)

Žirija si pri izboru pomaga s seznamom novih knjig, ki ga pripravlja Mestna knjižnica Ljubljana, Pionirska – center za mladinsko književnost in knjižničarstvo.

V žiriji za podelitev nagrade večernica, ki šteje pet članov, so predstavniki Podjetja za promocijo kulture Franc-Franc d.o.o., revije *Otrok in knjiga*, ČZP Večer, Društva slovenskih pisateljev in Društva bibliotekarjev Slovenije v sodelovanju s Slovensko sekcijo Mednarodne zveze za mladinsko književnost IBBY. Mandat žirije traja tri leta in se lahko enkrat ponovi. Pravilnik o delu žirije za nagrado večernica je objavljen na spletnem naslovu www.vecernica.si.

Večernico sta leta 1996 ustanovila Podjetje za promocijo kulture Franc-Franc in revija *Otrok in knjiga*, pokroviteljstvo nad nagrado je na pobudo Ferija Lainščka prevzelo Časopisno-založniško podjetje Večer iz Maribora. Leta 2006 je Večer postal še enakovreden (tretjinski) lastnik blagovne znamke večernica.

Nagrado, ki je tudi finančna, **podeljuje Večer** na vsakoletnem Srečanju slovenskih mladinskih pisateljev **Oko besede** v Murski Soboti.

Žirija v sestavi: dr. Aleš Debeljak (predstavnik Društva slovenskih pisateljev), dr. Dragica Haramija (predstavnica Podjetja za promocijo kulture Franc-Franc, predsednica žirije), Kristina Picco (predstavnica Zveze bibliotekarskih društev Slovenije in Slovenske sekcije IBBY), Melita Forstnerič Hajnšek (predstavnica ČZP Večer) in Maja Logar (predstavnica revije *Otrok in knjiga*) je pregledala slovenska mladinska literarna dela, ki so izšla v letu 2012, in izbrala naslednjih pet finalistov:

Mate Dolenc: *Mali princ z otoka* (založba Didakta)

Nataša Konc Lorenzutti: *Kakšno drevo zraste iz mačka* (založba Miš)

Andrej Rozman: *Čofli* (založba Mladinska knjiga)

Barbara Simonitti: *Močvirniki* (založba Mladinska knjiga)

Peter Svetina: *Ropotarna* (založba Miš)

Žirija je na svoji zadnji seji odločila, da večernico prejme **Peter Svetina** za knjigo *Ropotarna*.

UTEMELJITEV ŽIRIJE ZA VEČERNICO 2013

Ropotarna je organizirani kaos drobnih zakladov, ki potrpežljivo čakajo, da jih bralec vzame v roke in z njih odpihne prah. Kajti v ropotarnici – taki vsakdanji – pa naj bo ta na podstrešju ali v kleti ali v predalu otroške sobe, se vedno najdejo zanimive, celo skrivnostne reči. V knjigo bralec dobesedno vstopi skozi oblikovno prehodni O naslova RopOtarina in v tistem hipu prav nič ne ve, kaj ga čaka: nič v knjigi ni predvidljivega. Umetnikovo spretno krmarjenje med prozo in poezijo, kjer se včasih zdi, da premen sploh ni, je le igrivo valovanje, polno retoričnih figur, ki s posebno dinamiko popelje bralca od realnega k iracionalnemu, od mogočega k nonsensu, od zavestnega v podzavestni svet in spet nazaj. Skrivnosti, ki jih najdemo v *Ropotarni*, so vzpostavljene z elementi presenečenja, z zavestnim odstopanjem od predvidene forme in vsebine, z drznimi preobrati in subverzivnostjo. Zdrsi med prozo in poezijo so predihi, ki pripravijo na vedno novo bralno pustolovščino, le-ta niha od dvovrstičnih šaljk, preko lirске poezije, mestoma celo zgledno ljubezenske, realistične kratke proze do zabavnega nonsensa. Svetino v *Ropotarni* na tematskem nivoju zanima vse: opera, nalepke, ki jih najdemo na izdelkih, sklanjatev, povodni možje, ogledalo, pralni stroj, obešalnik, nočna lučka in neobičajnosti, vse pa je pretkano z močjo čutenja in doživljanja.

Slogovno je za *Ropotarno* značilna humorna drža z dinamičnimi preobrati, pri čemer avtor ves čas ohranja lirsko pripovedno perspektivo, ki daje delu samosvojo mehko. Mestoma se avtor poigrava z uporabo kombinacije črk in števil, kakor je ta pogosta v SMS sporočilih (gospod 6ak, na1/2 za100nj). Imena junakinj in junakov so marsikdaj izposojena od znanih resničnih osebnosti, ki pa v delu nosijo drugačno, povsem svojstveno podobo in nimajo s prvotnimi asociacijami nobene zveze, lahko pa bralca dovolj vznemirijo, da svoje vedenje razširi ali se poigrava z novimi povezavami in miselnimi nadgradnjami. V sklepnem delu so tri kazala, običajno, kazalo vsega mogočega ter kazalo čudakinj in čudakov (med katerimi najdemo tudi oba avtorja in urednico). Raznovrstna kazala so načeloma bolj del znanstvene kot leposlovne prakse, zato v presenetljivem sobivanju delujejo zanimivo in bralca marsikdaj usmerijo k ponovnemu branju. V bogato ilustrirani knjigi Damijan Stepančič oblikovalsko in upodobitveno stopnjuje dinamiko odnosov med besedili in ilustracijami do te mere, da tudi slednje postanejo neodtujljivi del *Ropotarne*. Potep po Svetinovi *Ropotarni* napeljuje k ustvarjalnejšemu branju, polnemu neulovljivih obratov in premen v pričakovanju, je domišljjski polet, ki niha v dinamiki forme in v slogovni zanimivosti.